

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 2To/66/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4124011373
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Formel Kováčová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2026:4124011373.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. JUDr. Lenky Formel Kováčovej a členiek senátu JUDr. Ľubomíry Kubáňovej a Ľubice Libantovej, PhD., v trestnej veci proti obžalovanej A. A. a spol. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a/, písmeno b/, odsek 3 písmeno d/ Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písmeno b/ Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Topoľčany a o odvolaní obžalovanej A. A. proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 23.07.2025 sp. zn. 33T/58/2024, na verejnom zasadnutí konanom v Nitre dňa 25. marca 2026 takto

rozhodol:

I.

Podľa § 321 odsek 1 písmeno b/, písmeno d/, odsek 3 Trestného poriadku z r u š u j e s a napadnutý rozsudok súdu I. stupňa pod bodom 1. týkajúci sa obžalovanej A. A..

Podľa § 322 odsek 3 Trestného poriadku sa

obžalovaná A. A., narodená XX.XX.XXXX v B.,
trvale bytom A. XX/X, C.

u z n á v a v i n n o u, ž e :

ako matka maloletých detí, maloletého D. A. a maloletej A.. A., od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX v byte v obci E. č. XX týmto odopierala nevyhnutnú osobnú starostlivosť, primerané ošatenie, hygienu, výchovu a vzdelávanie, v dôsledku čoho maloleté deti nemali osvojené základné sociálne zručnosti a hygienické návyky, boli zanedbávané a nedostatočne uspokojovala ich potreby, nezabezpečovala im citové istoty a bezpečie a maloletému D. A. minimálne 1-krát odoprela stravu ako trest za pošpinenie sa, neabsolvovala s ním odporúčané psychologické vyšetrenie, nezabezpečovala riadne dochádzanie maloletého D. A. do predškolského zariadenia v rámci povinnej predškolskej prípravy, pričom dňa XX.XX.XXXX o XX:XX hod. sa obe maloleté deti nachádzali samé, bez dozoru dospeléj osoby na ceste v blízkosti bytovky, boli nedostatočne oblečené, bosé, špinavé a obžalovaná bola v tom čase v byte v obci E. č. XX značne pod vplyvom alkoholických nápojov, kde bol cítiť silný zápach po alkohole, cigaretách, na zemi množstvo odpadkov po jedle, cigaretové ohorky, zapáchajúce mláky, následkom čoho sa u maloletých D. A. F. A.. A. vyskytli známky citovej deprivácie, regresného správania a neurotické prejavy, výrazne oneskorený psychomotorický vývin, trpeli fyzickým zanedbávaním v zmysle nedostatočného zabezpečenia hygieny, stravy, výchovy, zdravotnej starostlivosti, psychickým zanedbávaním vo forme nedostatočnej starostlivosti o ich emocionálnu a psychickú pohodu,

t e d a

z nedbanlivosti najmenej 2 mesiace v období 2 rokov si neplnila zákonnú povinnosť vyživovať a zaopatrovať iného,

tým spáchala

prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1 Trestného zákona v znení zákona č. 111/2022 Z. z. (ďalej len „Trestný zákon“).

Za to sa jej ukladá:

Podľa § 207 odsek 1 Trestného zákona, zistiac poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písmeno j/ Trestného zákona a nezistiac priťažujúce okolnosti uvedené v § 37 Trestného zákona, postupom podľa § 38 odsek 2, odsek 3 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok.

Podľa § 51 odsek 1 Trestného zákona sa obžalovanej výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienene odkladá a zároveň ukladá probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 odsek 2 Trestného zákona sa jej určuje skúšobná doba v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 51 odsek 3 písmeno b/ Trestného zákona sa jej ukladá obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov.

II.

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie prokurátora z a m i e t a , pretože nie je dôvodné.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Nitra (ďalej len „súd I. stupňa“):

1. uznal obžalovanú A. A. vinnou zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v znení zák. č. 111/2022 Z. z. (ďalej len „Tr. zák.“) na tom skutkovom základe, že: ako matka maloletých detí a to maloletého D. A. a maloletej A.. A. od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX v byte v obci E. G. XX v nepravidelných opakujúcich sa intervaloch najmä pod vplyvom alkoholických nápojov maloletým deťom D. A. F. A.. A. odopierala nevyhnutnú osobnú starostlivosť, ošatenie, hygienu, výchovu a vzdelávanie tým, že maloleté deti chodili v zimných mesiacoch nedostatočne oblečené, boli špinavé a nemali osvojené základné sociálne zručnosti a hygienické návyky, obe maloleté deti boli zanedbávané a nedostatočne uspokojovala ich potreby, nezabezpečovala im citové istoty a bezpečie, pričom dňa XX.XX.XXXX o XX:XX hod. sa obe maloleté deti nachádzali samé, bez dozoru dospeljej osoby na ceste v blízkosti bytovky, boli nedostatočne oblečené, bosé, špinavé, pričom obžalovaná bola v tom čase v byte v obci E. G. XX, značne pod vplyvom alkoholických nápojov, kde bol silný zápach po alkohole, cigaretách, na zemi množstvo odpadkov po jedle, cigaretové ohorky, zapáchajúce mláky, a maloletému D. A. odopierala stravu ako trest za pošpinenie sa, neabsolvovala s maloletým D. A. odporúčané psychologické vyšetrenie, nezabezpečovala riadne dochádzanie maloletého D. A. do predškolského zariadenia v rámci povinnej predškolskej prípravy, následkom čoho sa u maloletých D. A. F. A.. A. vyskytli známky citovej deprivácie, regresného správania a neurotické prejavy, výrazne oneskorený psychomotorický vývin, trpeli fyzickým zanedbávaním v zmysle nedostatočného zabezpečenia vhodného oblečenia, hygieny, stravy, výchovy, zdravotnej starostlivosti, psychickým zanedbávaním vo forme nedostatočnej starostlivosti o ich emocionálnu a psychickú pohodu, boli vystavené stresujúcim situáciám.

Za to súd I. stupňa uložil obžalovanej podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., zistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a nezistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 roky. Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. jej výkon uloženého trestu podmienene odložil a zároveň uložil probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe, ktorú podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. určil na 4 roky. Podľa § 51 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. jej v rámci povolenia podmienene odkladu uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov.

2. Podľa § 285 písm. c/ Tr. por. obžalovaného D. A. oslobodil spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Topoľčany číslo Pv XX/XX/XXXX-48 pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák., ktorý mal spáchať na skutkovom základe, že: ako otec maloletých detí a to maloletého D. A. a maloletej A.. A. pravdepodobne od mesiaca H. XXXX do XX.XX.XXXX v byte v obci E. G. XX a na iných miestach v nepravidelných opakujúcich sa intervaloch najmä pod vplyvom alkoholických nápojov maloletým deťom D. F. A.. A. odopieral nevyhnutnú osobnú starostlivosť, ošatenie, hygienu, výchovu tým, že chodili v zimných mesiacoch nedostatočne oblečení, deti boli špinavé a nemali osvojené základné sociálne zručnosti a hygienické návyky, obe deti boli zanedbávané a nedostatočne uspokojoval ich potreby, nezabezpečoval im citové istoty a bezpečie, pričom obvinený D. A. v presne nezistenom období nadával maloletým deťom do „pankhartov“, dňa XX.XX.XXXX o cca XX:XX hod. sa obe mal. deti nachádzali samé, bez dozoru dospeljej osoby polonahé na ceste v blízkosti bytovky boli nedostatočne oblečení, bosé, špinavé, pričom obžalovaný bol v tom čase v byte v obci E. G. XX, značne pod vplyvom alkoholických nápojov, kde bol silný zápach po alkohole, cigaretách, na zemi množstvo odpadkov po jedle, cigaretové ohorky, zapáchajúce mláky, následkom čoho sa u maloletého D. A. a u maloletej A.. A. vyskytli známky citovej deprivácie, regresného správania a neurotické prejavy, výrazne oneskorený psychomotorický vývin, trpeli fyzickým zanedbávaním v zmysle nedostatočného zabezpečenie vhodného oblečenia, hygieny, psychickým zanedbávaním vo forme nedostatočne starostlivosti o ich emocionálnu a psychickú pohodu, boli vystavené stresujúcim situáciami, čo im spôsobovali fyzické a psychické utrpenie, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie prokurátorka Okresnej prokuratúry Topoľčany (ďalej len „prokurátor“) čo do výroku o vine a treste v neprospech obžalovanej a čo do výroku oslobodzujúceho rozsudku vo vzťahu k obžalovanému. Súčasne podala odvolanie aj obžalovaná prostredníctvom svojho obhajcu v zákonnej lehote proti výroku o vine, treste, ako aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo. Obžalovaný D. A. sa vzdal práva podať odvolanie a vyslovil nesúhlas s podaním odvolania vo svoj prospech osobami uvedenými v § 308 ods. 2 Tr. por. Opatrovník sa taktiež vzdal práva podať odvolanie.

Prokurátor v odvolaní uviedol, že s rozsudkom súdu I. stupňa sa nestotožňuje a má za to, že súd I. stupňa nedostatočne vyhodnotil dokazovanie. Poukázal na to, že vo vzťahu k obžalovanej súd I. stupňa žalovaný skutok upravil o obdobie, ktorého začiatok posunul až od XX.XX.XXXX I. XX.XX.XXXX, teda na čas, kedy začal maloletý navštevovať predškolské zariadenie až do času, kedy maloleté poškodené deti boli vyňaté zo starostlivosti ich rodičov – obžalovaných. Na základe takto vymedzeného časového úseku súd I. stupňa následne pristúpil k právnej kvalifikácii skutku ako zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., keďže podľa názoru súdu I. stupňa nebol dostatočným spôsobom preukázaný „dlhší čas“, teda, že sa mala obžalovaná dopúšťať protiprávneho konania od mesiaca H. XXXX (pravdepodobne od narodenia maloletého D.).

S týmto názorom súdu I. stupňa sa prokurátor nestotožnil a zastal názor, že k protiprávnemu konaniu na maloletých deťoch muselo dochádzať v dlhšom časovom úseku, ako považuje súd I. stupňa za preukázané, a to za celé obdobie, kedy boli deti v osobnej starostlivosti u oboch obžalovaných, čo je možné usúdiť najmä zo znaleckých posudkov z odboru psychológie a psychiatrie, poukazujúc na ich zanedbanú starostlivosť, vyrastanie v neempatickom prostredí, s prítomnými znakmi citovej deprivácie, regresného správania a neurotickými prejavmi, s narušenou citovou väzbou k signifikantným osobám, výrazne oneskoreným psychomotorickým vývinom vo všetkých oblastiach, bez osvojenia základných sociálnych zručností a hygienických návykov, k čomu nemohlo dôjsť len v krátkom časovom úseku. Uviedol, že takéto fyzické zanedbávanie za súčasného požívania alkoholických nápojov vo zvýšenej miere obžalovanými a tým vystavovanie detí stresovým situáciám a nedostatočné uspokojovanie ich potrieb viedlo k fyzickému a psychickému utrpeniu maloletých poškodených, čo teda odôvodňovalo právnu kvalifikáciu skutku ako zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b/ Tr. zák. a tým ukládanie prísnejšieho trestu podľa § 208 ods. 3 Tr. zák. na dolnej hranici zákonnej trestnej sadzby s prihliadnutím na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

K výroku o oslobodení obžalovaného poukázal na to, že súd I. stupňa konštatoval, že vykonané dokazovanie nepreukázalo, že obžalovaný maloletým poškodeným odopieral nevyhnutnú osobnú starostlivosť, ošatenie, hygienu a že by boli poškodení maloletí vystavení stresujúcim situáciám z jeho strany, čo nevyplývalo z výpovede svedkov. Jeho spolupráca s materskou školou bola lepšia ako

s obžalovanou, aj keď robil v zahraničí, zabezpečil, aby obžalovaná prišla pre maloletého poškodeného do škôlky, pričom súd zároveň poukázal na zamestnanie obžalovaného v období od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX a od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX. Mal za to, že tieto skutočnosti nezabavujú obžalovaného trestnoprávnej zodpovednosti, pretože k protiprávnemu konaniu voči maloletým deťom muselo dochádzať v dlhšom časovom úseku, ako považoval súd I. stupňa za preukázaný, teda pravdepodobne už od mesiaca H. XXXX, t. j. od narodenia maloletého poškodeného, pričom v rámci tohto obdobia nebolo ničím preukázané, že by obžalovaný tak väčšinu času trávil mimo domácnosti a nemohol sa tak dopúšťať páchania skutku, čo bližšie dokumentuje správa zo J. D., z ktorej je zrejmé, kedy bol obžalovaný v pracovnom pomere, resp. v akom časovom období bol zamestnancom na základe dohody o vykonaní práce.

Poukázal tiež na to, že obaja obžalovaní v inkriminovanom čase (od H. XXXX) trpeli alkoholovou závislosťou, u maloletých poškodených detí bol potvrdený fetálny alkoholový syndróm, expozícia alkoholu počas tehotenstva, čo malo pravdepodobne za následok neplnenie si rodičovských povinností vo všetkých oblastiach ich starostlivosti, zanedbávanie a nedostatočné uspokojovanie potrieb detí, maloletí nemali osvojené základné sociálne zručnosti a hygienické návyky, boli zistené problémy v interakciách s deťmi a s dospelými, nízka frustračná tolerancia a zvýšená emočná dráždivosť. Mal za to, že uvedené nasvedčuje trvácnosti doby, kedy boli deti v osobnej starostlivosti u svojich rodičov a bolo tak maloletým spôsobované fyzické a psychické utrpenie, keďže maloletí poškodení trpeli fyzickým a psychickým zanedbávaním, čo potvrdzuje najmä znalecký posudok znalkyne D. D. a dôkazy listinného charakteru, najmä lekárske správy doložené v spise.

Navrhol krajskému súdu, aby podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok súdu I. stupňa a aby podľa § 322 ods. 1, ods. 4 Tr. por. vrátil vec súdu I. stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaná v písomnom odôvodnení odvolania prostredníctvom obhajcu uviedla, že súd I. stupňa nemal dostatočným spôsobom preukázané časové rozmedzie, v ktorom sa obžalovaní mali skutku dopustiť. Poukázala na to, že svedkovia D. K. a L. J. vo svojich výpovediach uvádzali, že deti občas chodili vonku slabo a neprimerane oblečené, pričom v oboch prípadoch ide o subjektívne hodnotenie svedkov na primeranosť ošatenia detí. Ani jeden zo svedkov nevedel presvedčivo stanoviť, ako dlho sa deti takto pohybovali vonku a z opisu udalostí vyplýva, že deti odišli z domu bez vedomia rodičov a nie je vylúčené, že vonku sa takto oblečené pohybovali iba kratší čas. Poukázala, že súdna prax (napr. R 20/1984, R 11/1984, R 18/1963) zdôrazňuje, že v prípade kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu týrania zverenej osoby sa pokračovaním v páchaní takéhoto trestného činu „po dlhšiu dobu“ rozumie doba rádovo v mesiacoch, týranie musí byť objektívne vnímané obeťou ako veľmi hrubé a dlhodobé zaobchádzanie, pri ktorom človek pociťuje vážne telesné alebo psychické útrapy, pričom dôležitú úlohu má miera agresivity, či bezohľadnosti. Uviedla, že svedkovia v oboch prípadoch vo svedeckej výpovedi uvádzajú jeden konkrétny deň, a to XX.XX.XXXX, pričom týranie predpokladá konanie páchatel'a po istý časový interval. Taktiež tvrdenia o jednorazových epizódach (napr. neporiadok, alkohol, slabý dozor), aj keď sú odsúdeniahodné, nenapĺňajú svojou závažnosťou a ani následkami intenzitu trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, pričom základnou zásadou trestného konania je, že ide o prostriedok „ultima ratio“ a trestný proces nemá byť prvým prostriedkom nápravy narušených funkčných úloh rodiny.

Namietla, že z hľadiska subjektívnej stránky trestného činu by sa súd I. stupňa mal detailnejšie zaoberať jej pomermi, keďže pre subjektívnu stránku trestného činu je potrebná vedomostná, ako aj vôľová zložka, teda páchatel' musí vedieť, že svojím konaním (bitím, vyvolávaním strachu, úmyselným upieraním starostlivosti) spôsobuje obeti vážne utrpenie. Z vyjadrenia obce vyplýva, že pochádza z mnohopočetnej a sociálne slabšej rodiny, preto pri niektorých konaniach ako matky môže absentovať zavinenie. Niektoré formy rodičovského chovania, resp. prístupu mohla považovať za štandardné a ich spoločenskú neakceptovateľnosť nevedela dostatočne posúdiť, čo je faktor, ktorý mohol súd I. stupňa zväžiť pri úvahách o aplikácii ustanovenie § 39 Tr. zák.

Poukázala na to, že rozsudok uvádza neurčité a vágne vymedzenie skutku znemožňujúce dostatočnú individuálnu identifikáciu jednotlivých konaní oboch obžalovaných, ktoré majú napĺňať skutkovú podstatu trestného činu a súd I. stupňa by mal detailnejšie zisťovať a hodnotiť, čo konkrétne sa malo diať, v ktorých dňoch a s akou intenzitou, pretože intenzita je v tomto prípade nosná pre preukázanie viny.

Zdôraznila, že v prejednávanej veci nebolo preukázané, že by sa ich konanie vyznačovalo dlhodobým týraním, ktoré by presahovalo rámec zanedbania starostlivosti, či nevyhovujúcich pomerov v rodine. Opakovane poukázala na to, že aj podľa vyjadrení viacerých svedkov nešlo o situáciu, kde by deti boli denne fyzicky, či psychicky sužované, často sa skôr spomína neporiadok, či konzumácia alkoholických

nápojov oboma rodičmi, nie však cielené, dlhodobé a kruté týranie. Poukázala na znalecké posudky, v ktorých znalci konštatovali, že išlo hlavne o zanedbávanie starostlivosti a že u detí nedošlo k trvalému poškodeniu ich psychického zdravia (L. K. J.). Uviedla, že svedkyňa p. M. L. (učiteľka materskej školy) potvrdila, že maloletý D. nemal osvojené mnohé hygienické návyky, meškal vo vývoji, niekedy bol špinavý, avšak takéto konanie (teda neplnenie si rodičovských povinností riadnym spôsobom) ešte neznamená úmyselné týranie v zmysle § 208 Tr. zák.

Záverom poukázala na všetky doteraz vykonané lekárske správy, či znalecké posudky, ktoré konštatujú, že u maloletých detí síce došlo k meškaniu, či regresnému správaniu, ale nenašiel sa trvalý následok na zdraví. Znalkyňa D. L. D. popisuje citovú depriváciu a neurotické prejavy, avšak aj ona tvrdí, že ide o zanedbanie a vystavovanie stresu, nie nevyhnutne o dlhodobé týranie v zmysle fyzickej, či psychickej krutosti. Obžalovaná poukázala na odbornú literatúru a judikatúru, z ktorej je nepochybné, že medzi zanedbávaním (či už pre zlé sociálne pomery, nefunkčnú rodinu, alkoholizmus, chudobu alebo iné dôvody) a týraním (vedomým úmyselným konaním so zámerom spôsobiť ťažké utrpenie) je priepastný rozdiel, a preto je možné nad všetky pochyby konštatovať, že obaja obžalovaní nezvládli adekvátnu rodičovskú výchovu a hygienu detí, čo možno posúdiť ako vážne rodičovské zlyhanie, no na základe dôkazov nemožno hovoriť o naplnení zákonných znakov týrania.

Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu I. stupňa zrušil a vec vrátil na opätovné konanie súdu I. stupňa.

Zástupca krajskej prokuratúry na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu uviedol, že sa plne pridržiava podaného odvolania, ako aj dôvodov v ňom uvedených. Pokiaľ ide o odvolanie obžalovanej, toto považuje za nedôvodné. Navrhol preto podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por. zrušiť napadnutý rozsudok súdu I. stupňa v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátiť súdu I. stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obhajca obžalovaného na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu uviedol, že sa v celom rozsahu nestotožňuje s odvolaním prokurátora a napadnutý rozsudok považuje za vecne správny, preto ho navrhol potvrdiť.

Obhajca obžalovanej sa na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu pridržiaval písomne podaného odvolania a navrhol zrušiť napadnutý rozsudok súdu I. stupňa a tomuto vec vrátiť na opätovné prejednanie, alternatívne navrhol zmeniť napadnutý rozsudok vo vzťahu k obžalovanej a oslobodiť ju spod obžaloby.

Obžalovaný na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu uviedol, že za deťmi chodí a spraví pre ne všetko, nemá sa ako vyjadriť, on chybu nespravil, robí na I. – E. na viacerých pozíciách, býva tam, má tam aj stravu, peniaze za to nedostáva, zamestnávateľ mu prispieva na ostatné potreby. V pracovnej zmluve má uvedenú minimálnu mzdu. V konečnom návrhu uviedol, že chce deti získať naspäť, či už dostane podmienku alebo nie, cíti nespravodlivosť, nebol doma, chodil po prácach, aj na čierno.

Obžalovaná na verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom nechcela nad rámec toho, čo uviedol jej obhajca, nič uviesť. Na otázky odpovedala, že nepracuje, mala autonehodu, je práceneschopná, resp. lieči sa po následkoch nehody, nie je evidovaná ani na úrade práce, žije s mamou v spoločnej domácnosti, matka nastupuje práve na dôchodok. Deti sú umiestnené v zariadení v N., chodí ich navštevovať, naposledy tam bola pred týždňom, nosí im veci, ale finančne neprispieva. V konečnom návrhu chcela, aby sa rozhodlo spravodlivo, pričom bola týraná aj ona, obžalovaný jej psychicky ublížil na zdraví.

Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd, na základe riadne a včas podaného odvolania oprávnenými osobami – prokurátorom a obžalovanou, preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku vo všetkých jeho výrokoch vrátane konania, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo, uvedomujúc si, že na chyby, ktoré neboli v odvolaniach vytykané, prihliada len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pričom zistil, že sú splnené podmienky na vykonanie verejného zasadnutia na rozhodovanie o odvolaní obžalovanej a prokurátora.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti,

ktoré svedčia v jeho prospech,
súdu spravodlivé rozhodnutie.

a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Odvolací súd po preskúmaní predloženého spisového materiálu zistil, že súd I. stupňa vykonal v trestnej veci obžalovaných rozsiahle dokazovanie. Voči tomuto rozhodnutiu podal odvolanie prokurátor čo do výroku o vine a treste vo vzťahu k obžalovanej, ako i voči oslobodzujúcemu výroku vo vzťahu k obžalovanému. Naproti tomu obžalovaná A. A. podala odvolanie čo do výroku o vine, treste, ako aj proti konaniu, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo. Krajský súd po preskúmaní predloženého spisu a vykonaní verejného zasadnutia dospel k záveru, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné a odvolanie obžalovanej je čiastočne dôvodné.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu I. stupňa zrušil z dôvodov uvedených v § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por.:

- pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä preto, že sa súd I. stupňa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- pre porušenie ustanovení Trestného zákona.

Trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. sa dopustí ten, kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálenín rôzneho druhu, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrázaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť, bezdôvodným odopieraním stravy, oddychu alebo spánku alebo odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti, bývania, výchovy alebo vzdelávania a taký čin spácha závažnejším spôsobom konania.

Podľa § 127 ods. 4 Tr. zák. blízkou osobou sa na účely tohto zákona rozumie príbuzný v priamom pokolení, osvojenec, osvojiteľ, súrodenec a manžel; iné osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere sa pokladajú za navzájom blízke osoby len vtedy, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá právom pociťovala ako ujmu vlastnú.

Podľa § 127 ods. 5 Tr. por. sa blízkou osobou okrem iných trestných činov aj na účely trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 rozumie aj bývalý manžel, druh, bývalý druh, rodič spoločného dieťaťa a osoba, ktorá je vo vzťahu k nim blízkou osobou podľa ods. 4, ako aj osoba, ktorá s páchatelom žije alebo žila v spoločnej domácnosti.

Podľa § 127 ods. 8 Tr. zák. osobou zverenou do starostlivosti alebo dozoru sa na účely tohto zákona rozumie osoba, ktorá je vzhľadom na svoj vek alebo zdravotný stav alebo z iného dôvodu na základe rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu, na základe zmluvy zverená inému, aby vo svojej domácnosti alebo v zariadení určenom na tento účel alebo inde na ňu dozeral, staral sa o ňu, zaopatroval ju alebo ju vychovával.

Podľa § 138 písm. b/ Tr. zák. závažnejším spôsobom konania sa páchania trestného činu rozumie páchanie trestného činu po dlhší čas.

Podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. trestného činu zanedbania povinnej výživy sa dopustí, kto najmenej dva mesiace v období dvoch rokov neplní, čo aj z nedbanlivosti, zákonnú povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať iného.

Súd I. stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal dostatočným spôsobom preukázané, že skutok uvedený v obžalobe (s modifikáciou v tom smere, že upravil čas páchania skutku keď namiesto od H. XXXX, tento ohraničil od XX.XX.XXXX) sa stal, má

znaky zločinu týrania blízkej a zverenej osoby a tento spáchala iba obžalovaná, pričom s poukazom na zmenu skutku ju uznal vinnou zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v znení zák. č. 111/2022 Z. z. konštatujúc, že skutok vymedzený v obžalobe je možné charakterizovať ako úmyselné protiprávne konanie obžalovanej s poukazom na vykonané dôkazy, ktoré vykazovalo znaky odopierania nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny a výchovy vo vzťahu k maloletým deťom, čo vyústilo až do toho, že deti trpeli fyzickým zanedbávaním a rozvinutím citovej deprivácie s narušenou primárnou citovou väzbou. Pokiaľ ide o obžalovaného D. A., súd I. stupňa konštatoval, že vo vzťahu k tomuto nebolo preukázané, že by deťom odopieral nevyhnutnú osobnú starostlivosť, nevyplývalo to zo žiadneho dôkazu, naopak, bolo preukázané, že v inkriminovanom období, ktoré súd I. stupňa upravil, bol zamestnávateľom vysielaný na výkon práce mimo svojho bydliska, kde bol aj ubytovaný, a preto sa nemohol predmetného skutku dopúšťať.

Obaja obžalovaní od začiatku popierali vinu za prejednávany skutok, na svojej verzii vždy zotrvali, bránili sa tým, že deti vychovávali riadne, ako vedeli. Obžalovaná sa bránila tiež tým, že ju obžalovaný týral, naproti tomu obžalovaný uvádzal, že chodil na týždňovky a zo škôlky mu volali, že obžalovaná tam prišla v podnapitom stave a že má syn zanedbané sociálne návyky. Obaja konštatovali, že požívajú alkohol, ale necítia sa byť závislí.

Krajský súd zistil, že súd I. stupňa vykonal všetky potrebné dôkazy, skutkový stav zistil v potrebnom rozsahu, avšak nie všetky vykonané dôkazy správne právne vyhodnotil.

V prejednanom prípade bola na oboch obžalovaných podaná obžaloba, že sa mali dopustiť zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. v časovom období od mesiaca H. XXXX do XX.XX.XXXX voči svojim maloletým deťom spôsobom v skutku uvedeným, ktorým konaním mali obžalovaní poškodeným spôsobovať fyzické zanedbávanie v zmysle nedostatočného zabezpečenia vhodného oblečenia, hygieny a psychické zanedbávanie vo forme nedostatočnej starostlivosti o ich emocionálnu a psychickú pohodu, v dôsledku čoho boli vystavené stresujúcim situáciám.

Je potrebné uviesť, že súd I. stupňa po vykonaní dokazovania správne ustálil vinu u obžalovanej za konanie voči maloletým poškodeným deťom, keďže obžalovaná A. A. svojou výchovou pod vplyvom alkoholických nápojov týmto odopierala nevyhnutnú osobnú starostlivosť, primerané ošatenie, hygienu, výchovu a vzdelávanie, v dôsledku čoho maloleté deti nemali osvojené základné sociálne zručnosti a hygienické návyky, boli zanedbávané a nedostatočne uspokojovala ich potreby, nezabezpečovala im citové istoty a bezpečie. Súčasne maloletému D. A. minimálne 1-krát odoprela stravu ako trest za pošpinenie sa, neabsolvovala s ním odporúčané psychologické vyšetrenie, nezabezpečovala jeho riadne dochádzanie do predškolského zariadenia v rámci povinnej predškolskej prípravy a dňa XX.XX.XXXX sa obe deti nachádzali samé bez dozoru na ceste, nedostatočne oblečené, bosé, špinavé.

Uvedené konanie obžalovanej bolo napriek jej obrane jednoznačne potvrdené výpoveďami svedkov D. K., L. J., O. H. a M. L., ktorí podrobne popísali, ako chodili deti von slabo oblečené a bosé, samé, bez dozoru rodičov, pričom sa vyjadrili najmä k incidentu zo dňa XX.XX.XXXX a svedkyňa L. J. sa vyjadrovala vo vzťahu k maloletému D. A. aj za obdobie od XX.XX.XXXX, kedy tento začal navštevovať predškolské zariadenie konštatujúc, že maloletý nemal osvojené žiadne sociálne, hygienické alebo samoobslužné návyky, stupeň jeho vývoja nebol primeraný jeho veku a spolupráca s matkou nebola žiadna, často bola pod vplyvom alkoholu a musela telefonicky kontaktovať otca dieťaťa, pričom raz počula z ich bytu krik, že za to, čo urobil v škôlke, nedostane najesť.

Krajský súd konštatuje, že správne súd I. stupňa poukázal aj na znalecké dokazovanie, a to najmä znalecký posudok D. L. D. vo vzťahu k oboj maloletým, u ktorých boli zistené známky neurotizácie, traumatizácie, veku neprimeraných sebaregulačných mechanizmov, detského egocentrizmu, nízkej frustračnej tolerancie, impulzivity a labilnej emotivity, bez citovej väzby k blízkym osobám, pri výrazne oneskorenom psychomotorickom vývine a duševnom vývine. Súčasne konštatovala, že deti nemali osvojené základné hygienické návyky. Konštatovala, že uvedené známky boli spôsobené zanedbávaním a nedostatočným uspokojovaním potrieb detí, pričom rodičia detí nedisponovali dostatočnými kompetenciami a neboli schopní sa o ne adekvátne postarať. Prístup oboch rodičov k výchove bol laxný, obzvlášť zo strany matky, ktorá nerešpektovala, až ignorovala usmernenia a odporúčania zo strany pedagogických pracovníkov materskej školy. Naproti tomu správanie otca

nieslo známky ochoty kooperovať pri zistených problémoch, avšak z dôvodu, že sa nenachádzal doma, odvolával sa na kompetencie matky. U oboch obžalovaných bolo zistené, že vo zvýšenej miere požívajú alkoholické nápoje. Súčasne uvedená znalkyňa zistila, že deti trpeli fyzickým zanedbávaním v zmysle nedostatočného zabezpečenia vhodného oblečenia, hygieny, základných potrieb a psychickým zanedbávaním vo forme nedostatočnej starostlivosti o ich emocionálnu a psychickú pohodu. Príčinou bolo najmä nadmerné požívanie alkoholu, ako i skutočnosť, že obžalovaní nedisponovali dostatočnými rodičovskými kompetenciami a neboli schopní sa o deti adekvátne postarať.

Zo znaleckého posudku L. K. J. na poškodené deti vyplynulo, že tieto netrpia duševnou poruchou, ktorá by zásadne ovplyvňovala ich chovanie, i keď ich osobnosť nesie rysy sociálnej deprívácie. Deti netrpia posttraumatickou stresovou poruchou a nedošlo k ich trvalému poškodeniu psychického zdravia. Má za to, že zo strany rodičov išlo najmä o zanedbávanie starostlivosti, resp. nezájum o záujmy a potreby maloletých detí a menej o trestanie detí.

Zo znaleckého posudku L. P. K., znalca z odvetvia psychiatrie vyplynulo, že obžalovaná trpí závislosťou od alkoholu, čo však nemalo výrazný vplyv na jej ovládacie a rozpoznávacie schopnosti. K ochrannnej liečbe nie je motivovaná, a preto jej navrhol uložiť iba zákaz konzumu alkoholu bez ochrannnej liečby. Zo znaleckého posudku L. O. L. z odvetvia psychológie vo vzťahu k obžalovanej vyplynulo, že jej intelektovo-pamäťový výkon je v pásme hlbokého podpriemeru so známkami organického poškodenia CNS pravdepodobne v dôsledku dlhodobého užívania alkoholu. Jej osobnosť je egocentricky disponovaná, infantilná, sugestibilná s narcistickými rysmi, závislá na návykových látkach, nezodpovedná a neschopná sa poučiť zo skúseností. V hodnotovom rebríčku sú u nej na prvom mieste estetické hodnoty a až na poslednom vzdelávacie hodnoty. Absentuje schopnosť vytvárať citovo sýtené vzťahy a empatie.

V podrobnostiach vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu, najmä pokiaľ ide o listinné dôkazy, krajský súd poukazuje na podrobné odôvodnenie súdu I. stupňa. S ohľadom na vykonané dôkazy, najmä výpovede svedkov a znalecké dokazovanie, okresný súd správne upravil skutkovú vetu tak, že obžalovaná sa dopúšťala uvedeného konania odo dňa XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX, t. j. nie od mesiaca H. XXXX.

Krajský súd konštatuje, že týraním sa rozumie také konanie páchatel'a voči blízkej osobe, inej osobe, s ktorou páchatel' žije v spoločnom byte či dome, alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove (ďalej len „poškodená osoba“), ktoré predstavuje zlé zaobchádzanie prejavujúce hlbší stupeň necitlivosti, bezohľadnosti a bolestivosti a súčasne sa vyznačuje určitou mierou trvalosti, sústavnosti a dosahuje takú intenzitu, aby bolo spôsobilé vyvolať stav, ktorý pociťuje poškodená osoba ako fyzické alebo psychické útrapy (napr. ťažké príkorie, ponižovanie). Pričom je dôležité poznamenať, že sa nevyžaduje, aby konaním páchatel'a voči poškodenej osobe vznikla ujma alebo následky na jej zdraví. Trvalosť páchatel'ovho konania je takisto nutné posudzovať v závislosti od intenzity zlého zaobchádzania voči poškodenej osobe.

Pre domáce násilie je typická opakovanosť (nejde o ojedinelý a jednorazový incident); postupný nárast intenzity (začína spravidla psychickým násilím voči ľudskej dôstojnosti, ktoré postupne ústi do útokov na zdraví); zreteľné pozície (nerovné postavenie útočníka a obeť, ktoré sa v priebehu rokov nemení) a súkromie.

V súvislosti s pojmami „výchova“ a „osobná starostlivosť“ treba v prvom rade uviesť, že pojem výchova je širší pojem ako osobná starostlivosť. Osobná starostlivosť je len elementárnou zložkou výchovy a starostlivosti o maloleté dieťa v širšom slova zmysle. Starostlivosť o maloleté dieťa okrem výchovy zahŕňa aj starostlivosť o zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. Právo a povinnosť vychovávať svoje deti zaberá v hierarchii rodičovských práv prvé miesto. Zákonodarcu vyjadril túto prioritu a spoločenský význam rodičovskej výchovy aj v systematike zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), keďže o výchove detí hovorí vždy na prvom mieste. Právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň zaručuje aj čl. 41 Ústavy Slovenskej republiky. Na rovnakom mieste tiež zaručuje dieťaťu právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Rodičia majú zákonné právo usmerňovať správanie a konanie svojho dieťaťa tak, aby boli v najširšej možnej miere dosiahnuté ciele jeho riadnej výchovy. Súčasťou rodičovských práv a povinností podľa zákona o rodine sú najmä:

a/ sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa;

- b/ zatupovanie maloletého dieťaťa a
- c/ správa majetku maloletého dieťaťa.

Úlohou rodičovských práv a povinností je jednak ochrániť práva dieťaťa, jednak poskytnúť rodičovi prostriedky a priestor, aby mohol svoju výchovnú funkciu realizovať. V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa sú rodičia, napr. povinní chrániť záujmy dieťaťa tak, aby sa v každom prípade zabezpečil jeho najlepší záujem, ktorý musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, uskutočňovanej, napr. aj súdmi (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa), pričom výchova dieťaťa musí byť zameraná na rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho nadania, rozumových aj fyzických schopností, na prípravu na aktívny život v dospelom veku a pod. (čl. 29 Dohovoru o právach dieťaťa).

Pojem „výchova“ je v zákone o rodine chápaný v širšom zmysle než len ako starostlivosť o osobu dieťaťa, pri ktorej dochádza aj k podstatným rozhodnutiam (napr. rozhodovanie o dieťati v prípadoch, v ktorých dieťa nemôže samo rozhodovať). Výchova dieťaťa je v najširšom zmysle slova starostlivosť o jeho telesný, duševný, citový, duchovný, mravný, zdravotný, rozumový a sociálny rozvoj. Do takto široko koncipovaného pojmu možno zahrnúť všetky čiastkové oprávnenia rodiča vyskytujúce sa pri výchovnom pôsobení na dieťa: právo mať dieťa pri sebe, právo usmerňovať konanie dieťaťa, riadiť ho, zabezpečovať osobnú starostlivosť oň, právo rozhodovať o dieťati, a sankčné oprávnenia. Výchovou sa formuje charakter človeka, osvojujú sa hodnoty. Zmyslom výchovy je usmerňovať konanie dieťaťa tak, aby si dieťa vybudovalo základné morálne povedomie a osvojilo si také správanie, ktoré mu zaručí v ďalšom živote schopnosť žiť a živiť sa samostatne v súlade so všeobecne uznávanými morálnymi zásadami. Zjednodušene povedané, výchovu treba vykladať v najširšom slova zmysle ako komplexný rozvoj a komplexnú starostlivosť, ktorá má byť sústavná a dôsledná. Cieľom výchovy je teda viesť dieťa k pozitívnemu správaniu. Zo psychologického hľadiska je cieľom výchovy dieťaťa jednoznačne jeho všestranný vývoj na fungujúcu, citovo a psychosociálne zrelú ľudskú osobnosť s produktívnou sociálnou orientáciou.

Za zneužívanie rodičovských práv a povinností sa považuje zvrátenie účelu výchovy proti záujmom dieťaťa, resp. úmyselné konanie ohrozujúce telesný alebo duševný vývoj dieťaťa. Dieťa má právo na ochranu pred akýmkoľvek telesným, či duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním, vrátane sexuálneho, pred zanedbávaním, nedbalým zaobchádzaním, trýznením alebo vykorisťovaním (čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa). Porušovanie týchto práv rodičom a primeranosť pri ich uplatňovaní je prvoradá a jej prekročenie má následky tak v rovine rodinnoprávnej (§ 38 zákona o rodine), ako aj trestnoprávnej (§ 205, § 206, § 207, § 208 a § 211 Tr. zák.). V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre opakuje, že zlé zaobchádzanie musí dosiahnuť minimálnu úroveň závažnosti, ak má spadať do rozsahu pôsobnosti článku 3. Posúdenie tohto minima závisí od všetkých okolností prípadu.

Na základe vyššie uvedeného je nutné konštatovať, že starostlivosť o deti nespočíva len v hmotnom (finančnom) zabezpečení, ale je predovšetkým o láske, prístupe, komunikácii, zabezpečovaní hygieny a záujmu o deti. Na druhej strane skutková podstata prokurátorom žalovaného zločinu vyžaduje týranie blízkej alebo zverenej osoby spôsobovaním psychického alebo psychického utrpenia, a to konkrétnymi spôsobmi uvedenými v ustanovení § 208 Tr. zák. Ako bolo vyššie citované, v zmysle ustálenej súdnej praxe, týranie sa vyznačuje vyšším stupňom hrubosti a necitlivosti, určitou trvalosťou, ktoré táto osoba pociťuje ako ťažké príkorie, pričom psychickým a fyzickým utrpením je potrebné rozumieť stav vyznačujúci sa bolesťami alebo duševnou traumou, ktorý ovplyvňuje obvyklý spôsob života týranej osoby a netrvá len krátky čas.

V posudzovanom prípade bolo nepochybne preukázané, že maloletým deťom bola odopieraná nevyhnutná osobná starostlivosť, primerané ošatenie a vzdelávanie a hygiena bola zanedbaná. Bolo preukázané tiež, že obžalovaní nevenovali deťom patričnú pozornosť a záujem a najmä obžalovaná nespôsobovala s predškolským zariadením neriešila problémy maloletého D. A. v škôlke, ku krízovej situácii sa stavala pasívne, zanedbávajúc základné potreby detí. Vyplýva to predovšetkým z mentálnej úrovne obžalovaných, ako aj sociálneho prostredia, v ktorom so svojimi deťmi žili. Pokiaľ ide o obžalovanú, táto je jednoduchá osobnosť s intelektovo-pamäťovým výkonom v pásme hlbokého podpriemeru, s organickým poškodením CNS, ktorá žila so svojimi deťmi v zlých sociálnych podmienkach a sama vyrastala s viacerými súrodencami (šiestimi) v málo podnetnom prostredí.

Vzhľadom na tieto skutočnosti nebolo zistené úmyselné konanie obžalovaných, ako si to vyžaduje právna kvalifikácia zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, ale rozsiahlym dokazovaním bolo zistené, že obžalovaní si z nebanlivosti neplnili zákonnú povinnosť zaopatrovať iného. Tieto skutočnosti vyplynuli zo znaleckých posudkov z odvetvia psychiatria a psychológia, taktiež z výsluchu svedkov, ktorí potvrdili, že celý byt obžalovaných bol zanedbaný, neudržiavaný a v dezolátnom stave a že obžalovaní požívali alkohol, od ktorého sú závislí.

Pokiaľ ide o sústavnosť a dlhodobosť konania obžalovaných voči poškodeným, takéto konanie nebolo preukázané a taktiež nebolo vo vzťahu k nemu vykonané ani žiadne dokazovanie tak v konaní pred súdom, ako ani v prípravnom konaní. Naopak, jednotliví svedkovia sa vyjadrovali iba vo vzťahu k incidentu zo dňa XX.XX.XXXX. Svedok D. K. tiež uvádzal, že deti chodili v jesenných mesiacoch slabo oblečené, vzhľadom na počasie a bosé. Svedkyňa M. L. sa vyjadrovala, pokiaľ ide o maloletého D. A., aj vo vzťahu k obdobiu od XX.XX.XXXX, kedy maloletý nastúpil do predškolskej výchovy. Na základe uvedeného iba sama skutočnosť, že znaleckými posudkami je konštatované dlhodobé zanedbávanie detí v zmysle nedostatočného zabezpečovania základných potrieb detí a rozvinutia psychickej deprivácie detí, pri oneskorenom psychomotorickom vývine, nie je možné konštatovať, že toto je „zrejmý“ dôsledok správania obžalovaných vo vzťahu k deťom už od H. XXXX, t. j. od narodenia staršieho z nich, a to ani napriek skutočnosti, že u detí bol potvrdený tzv. fetálny alkoholový syndróm. Táto skutočnosť sama o sebe ešte neznamená, že rodičia mali dlhodobo zanedbávať starostlivosť o deti, keďže tento syndróm vypovedá iba o tom, že obžalovaná bola pod vplyvom alkoholu počas tehotenstva. Pokiaľ prokurátor chcel skutok uvedený v obžalobe takto právne kvalifikovať, bolo potrebné vykonať dokazovanie aj k tomuto skoršiemu obdobiu.

V reakcii na odvolacie námietky prokurátora krajský súd zdôrazňuje, že zo zásady náležitého zistenia skutkového stavu vyjadrenej v § 2 ods. 10 Tr. por. vyplýva, že prípadný záver o vine obžalovaných musí byť založený na bezpečne zistených faktoch, a nie iba na predpokladoch a domnienkach, hoci sa môžu javiť pravdepodobnými. Súhrn nepriamych dôkazov na preukázanie viny obžalovaných v posudzovanom prípade by musel tvoriť logickú a ničím nenarušenú sústavu navzájom sa doplňujúcich dôkazov, ktoré by nielen spoľahlivo preukazovali všetky okolnosti žalovaného zločinu, ale aj nadovšetko vylučovali pochybnosť prijatia iného záveru o vine.

Na základe uvedeného je preto potrebné konštatovať, že za takejto dôkaznej situácie (na ktorú poukazuje aj obžalovaná vo svojom odvolaní), keď k dĺžke trvania správania sa obžalovaných vo vzťahu k svojim deťom nie je vykonané žiadne dokazovanie a pochybnosti sa nepodarilo odstrániť ani súdu I. stupňa, správne tento konštatoval, že protiprávne konanie je preukázané len od XX.XX.XXXX (kedy nastúpil maloletý D. A. do povinnej predškolskej výchovy, za ktoré obdobie sú už vykonávané dôkazy) do XX.XX.XXXX (kedy boli deti odobraté z výchovy obžalovaných).

V nadväznosti teda na tieto závery nie je možné konštatovať naplnenie všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Tr. zák., a to ani vo vzťahu k subjektívnej stránke trestného činu, ako učinil súd I. stupňa, keďže konanie obžalovaných (resp. obžalovanej) nevykazovalo dlhodobosť a sústavnosť protiprávneho úmyselného konania a ani znaky takého zlého zaobchádzania, ktoré by vykazovalo hrubší spôsob necitlivosti a bezohľadnosti. Okrem toho aj zo záverov všetkých vo veci vykonaných znaleckých posudkov jednoznačne vyplýva, že v konaní rodičov možno vidieť skôr „nedostatočnú starostlivosť a zanedbávanie potrieb detí, keďže rodičia sami neboli schopní sa adekvátne o tieto postarať, a nie o úmyselné poškodzovanie ich psychického alebo fyzického zdravia“.

Keďže u detí sa prejavili syndrómy zanedbaných detí, vrátane oneskoreného psychomotorického vývinu so známkami neurotizácie, bez rozvinutia duševnej poruchy alebo posttraumatickej stresovej poruchy, je zrejmé, že minimálne v období od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX sa deťom nedostávalo adekvátnej výchovy a výživy. Napriek tomu, že nie je možné konštatovať, že by konanie obžalovaných napĺňalo znaky skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Tr. zák., krajský súd je toho názoru, že v konaní obžalovaných je možné vzhliadnuť naplnenie znakov skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., teda že títo si z nebanlivosti najmenej dva mesiace v období dvoch rokov neplnili zákonnú povinnosť vyživovať a zaopatrovať iného.

Krajský súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že zákonná povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať iného v zmysle § 207 Tr. zák. nespočíva len v peňažnom plnení, ale aj v povinnosti vyživovať a zaopatrovať oprávnenú osobu v naturálnej podobe, t. j. vo faktickej starostlivosti o jej bývanie, ošatenie, hygienu, zdravie, vrátane starostlivosti o jej výchovu a všestranný rozvoj. Na podklade uvedeného je teda zrejmé, že obžalovaní ako rodičia takúto primeranú výživu, zdravotnú starostlivosť, hygienu a výchovu deťom neposkytovali, čo viedlo k ich zanedbaniu a keďže preukázané bolo obžalovaným konanie iba po obdobie od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX (t. j. cca X,X L.), krajský súd posúdil toto konanie ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák.

Napriek vyššie uvedenému, z dôvodov, ako uviedol aj súd I. stupňa, pokiaľ ide o obžalovaného D. A., u tohto bolo preukázané (správa od zamestnávateľa z č. I. 415), že sa nachádzal v spoločnej domácnosti za predmetné obdobie iba od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX (t. j. 9 dní) a od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX (t. j. cca X Q.), ktorá doba spolu nepresahuje 2 mesiace počas 2 rokov v zmysle ustanovenia § 207 ods. 1 Tr. zák. Súčasne aj z vykonaného dokazovania, výsluchu svedkyne M. L., ako i správy materskej škôlky, je zrejmé, že obžalovaný mal záujem riešiť problém s dieťaťom, avšak pre svoju neprítomnosť na Slovensku odkazoval na matku. Z týchto dôvodov bol preto správne obžalovaný oslobodený spod skutku uvedeného v obžalobe podľa § 285 písm. c/ Tr. por.

Na základe vyššie uvedeného dokazovania teda nebolo preukázané, že by maloletí poškodení utrpeli fyzickú alebo psychickú ujmu takého charakteru, ktorú by mohli považovať ako psychické alebo fyzické utrpenie (ťažké príkorie). Ako bolo konštatované najmä znaleckým dokazovaním, dochádzalo k zanedbaniu adekvátnej starostlivosti o deti a o ich emocionálno-psychickú pohodu, avšak preukázané to bolo iba vo vzťahu k obdobiu od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX, z ktorého dôvodu nemohlo byť konanie obžalovaných posúdené ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Tr. zák. a pre preukázanú neprítomnosť obžalovaného v spoločnej domácnosti v posudzovanom období nebolo možné voči tomuto posúdiť skutok ani ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., čo však bolo takto možné posúdiť u obžalovanej. Krajský súd vyhodnotil všetky vyššie uvedené dôkazy aj s ohľadom na ustálenú súdnu prax, poukazujúc najmä na rozhodnutie R 23/2002, Rč. 20/2007, R 20/1984, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3To/167/2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/9/2020.

Pokiaľ ide o odvoláciu námietku obžalovanej, že napadnutý rozsudok používa pri vymedzení skutku neurčité a vágne pojmy znemožňujúce dostatočnú individuálnu identifikáciu jednotlivých konaní obžalovaných, krajský súd je naopak toho názoru, že skutok je dostatočný, podrobne vyjadrený a vyplýva z neho, kto, kedy a akým spôsobom mal tento spáchať s uvedením všetkých okolností, z ktorého dôvodu je dostatočne identifikovateľný, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom. Preto považuje túto námietku obžalovanej za právne irelevantnú.

Zistiť horeuvedené chyby vo výroku o vine napadnutého rozsudku vo vzťahu k obžalovanej, odvolací súd na podklade odvolania prokurátora a obžalovanej postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok súdu I. stupňa pod bodom 1. týkajúci sa obžalovanej A. A. a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol tak, že obžalovanú uznal vinnou iba pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., upravil aj skutok, právnu vetu a právnu kvalifikáciu žalovaného skutku. Pokiaľ ide o odvolanie prokurátora, krajský súd na podklade všetkých vyššie uvedených dôvodov toto postupom podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Súčasne krajský súd zistil, že uvedený skutok je potrebné právne kvalifikovať podľa Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku s ohľadom na znenie ustanovenia § 2 ods. 1 Tr. zák., keďže Trestný zákon účinný od 06.08.2024, pokiaľ ide o všeobecné zásady ukladania trestov, nie je pre obžalovanú v prejednávanom prípade priaznivejší, a to s poukazom na skutočnosť, že podľa tohto neskôr platného Trestného zákona nie je možné znížiť hornú hranicu trestnej sadzby pri prevažujúcom pomere poľahčujúcich okolností, ktoré boli pri obžalovanej zistené. Z tohto dôvodu krajský súd právne kvalifikoval skutok ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. v znení zák. č. 111/2022 Z. z. (ďalej len „Tr. zák.“).

Keďže krajský súd zmenil právnu kvalifikáciu skutku, musel obžalovanej ukladať zákonite aj iný trest, ako jej bol ukladaný súdom I. stupňa. Pri uznaní viny podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. je možné uložiť trest odňatia slobody až na 2 roky.

Ako bolo zistené z odpisu registra trestov, obžalovaná nebola v minulosti súdne trestaná. V centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov má 3 záznamy, z toho 2-krát za neuposlušnosť výzvy verejného činiteľa a 1-krát za vzbudenie verejného pohoršenia.

Krajský súd pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu u obžalovanej vychádzal zo základných zásad pre ukladanie trestov uvedených v § 34 ods. 1 až 4 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, a aby trest zároveň vyjadril morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Súčasne pri určovaní druhu trestu a jeho výmery odvolací súd prihliadol na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, prirážajúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

S ohľadom na vyššie uvedené ustanovenie § 34 Tr. zák. krajský súd po vzhladnutí jednej poľahčujúcej okolnosti u obžalovanej uvedenej v § 36 písm. j/ Tr. zák., že pred spáchaním skutku viedla riadny život (keďže vyššie uvedené priestupkové konania nemajú súvis s charakterom trestnej činnosti, pre ktorú bola v tomto konaní uznaná vinnou), pri nezistení prirážajúcich okolností uvedených v § 37 Tr. zák., postupoval pri ukladaní trestu podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. Vychádzal tak z trestnej sadzby podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., t. j. od 0 do 2 rokov, pri znížení jej hornej hranice o 1/3-inu, teda ukladal trest v rámci trestnej sadzby až na 16 mesiacov. Takto uložil obžalovanej, s poukazom na jej predchádzajúcu bezúhonnosť, trest odňatia slobody v trvaní 1 rok s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu a probačným dohľadom nad jej správaním v trvaní 2 rokov.

Krajský súd obžalovanej výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložil na skúšobnú dobu s probačným dohľadom, spolu s uložením zákazu požívania alkoholických nápojov s poukazom na skutočnosť, že zneužívanie alkoholických nápojov malo výrazný vplyv na spáchanie predmetného skutku. Takýto trest je podľa názoru krajského súdu primeraný osobným pomerom obžalovanej, záverom znaleckého dokazovania ako i skutočností, že deti boli odobraté z jej výchovy a súčasne adekvátny skutku a dostatočný aj na účely generálnej prevencie na výstrahu pre ostatných občanov pred páchaním obdobnej trestnej činnosti.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností, prihliadnúc na odvolacie námietky tak prokurátora, ako i obžalovanej, krajský súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokoch tohto rozsudku a v tomto rozhodnutí reagoval na všetky podstatné námietky procesných strán.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.